

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Şemâyelerinde

Resimli Türkiye Florası (*The Illustrated Flora of Türkiye*)

Bougainvillea Comm. ex Juss. / **Begonvil**

Veb sürümü / *Web version*

Yelda Güzel

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Antakya, Hatay.

Eposta: <byelda@mku.edu.tr>.

19/Mayıs/2026

eISBN: 978-625-93430-7-5.

DOI: <https://doi.org/10.30796/ANGV.2026.8>

Başeditör

Adil Güner

Cilt Editörleri

Ahmet Emre Yaprak

Bilim Editörleri

Ali Kandemir , Yusuf Menemen , Hasan Yıldırım , Serdar Aslan , Deniz Asal

Sanat Editörleri

Işık Güner , Gülnur Ekşi Bona , Fatma Şen Gökmen , Nurcihan Kahraman

© ANG Vakfı / Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, İstanbul, Türkiye / 2026.

Bu elektronik yayının tüm yayın hakları saklıdır. Kaynak göstermek şartıyla alıntılar yapılabilir.

Özet

G. Amerika kökenli olup tüm dünyada park ve bahçelerde süs bitkisi olarak sıkça kullanılan, taçyapraksı, renkli brakteleri ile gösterişli bir cinstir. Özellikle Akdeniz ülkelerinde, peyzajın “Akdeniz” ile özdeşleşmiş karakteristik bir üyesidir. Türkiye’de başlıca iki türü ve bu türlerin birçok çeşidi, Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgeleri’nde park ve bahçelerde yaygın olarak bulunur. Karadeniz Bölgesi’nde de yer yer yetiştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nyctaginaceae, Bougainvillea, Begonvil, Begonvilgiller, Flora, Türkiye.

Summary

Native to South America and widely utilized as ornamental plants in parks and gardens globally, this genus is distinguished by its showy, petaloid, and colorful bracts. It serves as a characteristic element of the landscape, particularly in Mediterranean countries, where it is closely identified with the “Mediterranean” aesthetic. In Türkiye, two primary species and their numerous cultivars are commonly found in the parks and gardens of the Mediterranean, Aegean, and Marmara regions. Furthermore, its cultivation is observed in various locations across the Black Sea region.

Keywords: Nyctaginaceae, Bougainvillea, Flora, Türkiye.

Atıf: Güzel, Y. (2026). *Bougainvillea*. / **Begonvil**. Şu eserde: Güner, A., Yaprak, A.E., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Asal, D., Güner, I., Ekşi Bona, G., Şen Gökmen, F. ve Kahraman, N. (edlr.). *Resimli Türkiye Florası veb sürümü*. ANG Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, İstanbul. (Türkçe) eISBN: 978-625-93430-7-5; DOI: <https://doi.org/10.30796/ANGV.2026.8>.

Bibliographic citation: Güzel, Y. (2026). *Bougainvillea*. / **Begonvil**. Şu eserde: Güner, A., Yaprak, A.E., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Asal, D., Güner, I., Ekşi Bona, G., Şen Gökmen, F. ve Kahraman, N. (eds.). *Resimli Türkiye Florası (The Illustrated Flora of Türkiye)* web version. ANG Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, İstanbul. (in Turkish). eISBN: 978-625-93430-7-5; DOI: <https://doi.org/10.30796/ANGV.2026.8>.

BOUGAINVILLEA / **BEGONVİL**Yazar: **Yelda Güzel**

2- Bougainvillea Comm. ex Juss., Gen. Pl. 91 (1789), [*'Buginvillea'* olarak], [kor. telf. / *orth. cons.*] / **Begonvil**, Türk. Bitkileri List., s. 624 (2012).

Tip tür: *B. spectabilis* Willd. [kor. tip / *typ. cons.*].

Çokyıllık, dikenli çalılar, ağaççıklar ya da 12 m'ye kadar uzayabilen tırmanıcılar. Yapraklar almaşlı dizilişli, saplı, yumurtamsı, eliptik ya da mızraksı, dümdüz kenarlı, sivri ya da sipsivri uçlu, küt ya da kamamsı tabanlı. Çiçekdurumu koltuklarda ya da uçta, bileşik salkımlar oluşturan, üç çiçekli, her bir çiçeğe bir taçyapraksı biraktenin eşlik ettiği saplı talkımlar şeklinde. Taçyapraksı birakteler beyaz, alayı, pembe, kırmızı, turuncu, açık yeşil veya mor, geniş yumurtamsı, eliptik ya da dairesel, belirgin damarlı; ucu sivri ya da küt; tabanı küt ya da yüreksi. Çiçekler erselik. Çanakyapraklar kaynaşık, borazansı; boru biraktelerin renginde, gülcüğü veya sarı, en çok 2 cm uzunluğunda, tepesi 5+5 loplu; loplar almaşlı dizilişli, kaynaşık; uzun loplar yakl. 3 mm uzunluğunda, tüp ile aynı renkte, sivri uçlu; kısa loplar beyaz, fildişi rengi ya da sarı, küt ya da girintili uçlu. Taçyaprak yok. Erkek organlar 8, bazen 6 adet, farklı boylarda, içkin, iplikçikler tabanda kısaca kaynaşık. Yumurtalık üstdurumlu, mekiksi, saplı; sitilus yanal, şeritsi; sitigma saçaklı. Meyve kapçık, yakl. 10 mm boyunda, silindir biçiminde ya da çomaksı, 5 damarlı. Tohum 1 adet, yakl. 0,5 mm boyunda, mekiksi. Bahçe çeşitleri genellikle verimsiz olup tohumları ham düşer. Çelikle vejetatif çoğaltılır.

Anavatanı G. Amerika olup tüm dünyada park ve bahçelerde süs bitkisi olarak sıkça kullanılır. Türkiye'de başlıca iki türü ve bu türlerin birçok çeşidi Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgeleri'nde park ve bahçelerde yaygın olarak bulunur. Karadeniz Bölgesi'nde de yer yer yetiştirilmektedir. Türkiye'de yaygın olarak bulunan iki türün ayırt edici özellikleri aşağıda belirtildiği gibi olsa da, bahçe çeşitlerinde, ait oldukları türü belirlemeyi zorlaştıran pek çok ara forma rastlamak mümkündür.

Kaynaklar

- Lack, H. W. (2012). The discovery, naming and typification of *Bougainvillea spectabilis* (Nyctaginaceae). *Willdenowia* 42(1): 117-126.
 Rickett, H.W. ve Stafleu, F.A. (1959). Nomina generica conservanda et rejicienda spermatophytorum II. *Taxon* 8(8): 256-274.
 Ridley, G. (2010). *The Discovery of Jeanne Baret*. Crown Publishers, New York.

Tür teşhis anahtarı

1- Filizler havlı; yapraklar yumurtamsı

1- spectabilis / begonvil

1- Filizler tüysüz; yapraklar eliptik ya da mızraksı

2- glabra / gelinduvağı

1- B. spectabilis Willd., Sp. Pl. 2: 348 (1799). / **Begonvil**, Türk. Bitkileri List., s. 624 (2012). Şekil 1.

Holotip: [resim / *icon.*] Lamarck, tabl. encycl. 2: t. 294. 1792 (üstteki resim[veb!]) “<<https://www.biodiversitylibrary.org/item/104125#page/99/mode/1up>>, er. tar.: 25 v 2020”). Epitep: Brazil, Rio de Janeiro, July 1767, Commerson 192 (epi.: P 00169376[veb!]) “<<https://science.mnhn.fr/institution/mnhn/collection/p/item/p00169376?listIndex=174&listCount=5521155>>, er. tar.: 25 v 2020”; izoepi.: G 00341746! ve 00341747!). Epitep Lack tarafından belirlenmiştir: *Willdenowia* 42: 124 (2012).

Sin.: *B. brasiliensis* Raesch., Nomencl. Bot. ed. 3, 112 (1797), [çipl. ad / *nom. nud.*].

B. bracteata Pers., Syn. Pl. 1: 418. 1805, [lüzs. ad / *nom. superfl.*].

Tricycla spectabilis (Willd.) Poir., Encycl. Suppl. [Lamarck] 5: 359 (1817).

Bougainvillea brasiliensis Wied, Reise 1: 44 (1820)!

Josepha augusta Vellozo, Fl. Flumin.: 154 (1829)!

Bougainvillea virescens Choisy, Prodr. [A.P. de Candolle] 13(2): 437 (1849), (tip örneği: Brezilya, Rio, Graham-13, 1828, leкто.: G 00689836!). (**Lektotip burada belirlenmiştir.** / *lectotypus hic designatus.* / *Lectotype designated here.*)

B. spectabilis var. *virescens* (Choisy) J.A.Schmidt, Fl. Bras. (Martius) 14(2): 351 (1872).

Çiçeklenme: Nisan-Ekim.

Habitat ve yayılışı: Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz Bölgeleri'nde park ve bahçelerde yaygın. Muğla: Bodrum, Gündoğan Yukarı Köyü, 04 vi 2001, F. Ertuğ- BOYBAM Herb. No: 669 (NGBB 009415[veb!]).

Dünya yayılışı: Brezilya. *B. spectabilis* (**begonvil**) türünü ilk defa Brezilya'dan, 1767 *Bougainville* keşif seferine botanikçi olarak katılan *Philibert Commerson* toplamıştır (örnekleri sefere erkek kılığında katılan ve dünyayı çepçevre dolaşan ilk kadın olarak kabul edilen, *Commerson*'un asistanı ve hemşiresi *Jeanne Baret*'in topladığına dair tartışmalı görüşler de vardır). *Commerson* bitkinin yeni bir cinsi temsil ettiğine karar vermiş ve seferin amirali *Louis Antoine de Bougainville*'e atfetmiştir, ama yayınlamadan ölmüştür. Cinsi, *Commerson*'un seçtiği adla (fakat telaffuz edildiği gibi, *Buginvillaea* şeklinde yazarak) ve *Commerson*'un örneğine dayanarak *Jussieu* (1789) *Genera plantarum*'da tür epiteli olmadan yayınlamıştır. Cinsine ait bir türü (*B. spectabilis* [**begonvil**]) geçerli olarak ilk defa betimleyen *Carl Ludwig Willdenow* (1799) olmuştur. *Willdenow*, *Lamarck*'ın (1792) '*Buginvillaea*' çizimine atf yapmıştır (*Lamarck*'da bu çizimde tür epiteli kullanmamıştır). Bu nedenle *B. spectabilis*'in (**begonvil**) tip örneği *Lamarck*'ın bu çizimidir. *Lack* (2012) tarafından bu holotipe ek olarak *Commerson*'un örneği epitip olarak atanmıştır.

2- B. glabra Choisy, A. DC., Prodr. 13(2): 437 (1849). / **Gelinduvağı**, Türk. Bitkileri List., s. 624 (2012).

Tip örneği: [Brezilya] Gaudichaud-Beaupré, C.- 423; 1833; Brazil: locis elevatis prov. Rio Janeiro (leкто.: G 00074302!). Kellogg tarafından belirlenmiştir: Fl. Lesser Antilles 4: 179 (1988).

Sin.: *B. spectabilis* var. *glabra* (Choisy) Hook., Curt. Bot. Mag. t. 4. 811 (1854).

B. brachycarpa Heimerl, Bot. Jahrb. Syst. 11: 88, pl. 2 (1890), [yasd. ad / *nom. illeg.*!]

B. glabra var. *acutibracteata* Heimerl, Vidensk. Meddel. Naturhist. Foren. Kjøbenhavn 159 (1891), (tip örneği: Rio Janeiro yakınları, xi 1879, Glaziou-11417, leкто.: K 000572709[veb!] "<http://www.kew.org/herbcatimg/224308.jpg>, er. tar.:25 v 2020"), (**Lektotip burada belirlenmiştir.** / *lectotypus hic designatus.* / *Lectotype designated here.*).

B. glabra var. *obtusibracteata* Heimerl, Vidensk. Meddel. Naturhist. Foren. Kjøbenhavn 1890: 158 (1891), (tip örneği: Rio de Janeiro, Nova Friburgo, Glaziou-12112, leкто.: K 001138189[veb!] "<http://specimens.kew.org/herbarium/K001138189>, er. tar.:20 iv 2026"), (**Lektotip burada belirlenmiştir.** / *lectotypus hic designatus.* / *Lectotype designated here.*).

B. glabra var. *brachycarpa* (Heimerl) Heimerl, Denkschr. Kaiserl. Akad. Wiss., Wien. Math.-Naturwiss. Kl. 70: 113 (1900)!

B. glabra var. *graciliflora* Heimerl, Denkschr. Kaiserl. Akad. Wiss., Wien. Math.-Naturwiss. Kl. 70: 112 (1900).

Çiçeklenme: Nisan-Ekim.

Habitat ve yayılışı: Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerinde park ve bahçelerde yaygın olarak bulunur. Hatay: Defne, Harbiye, Hidropark, 08 viii 2021, Y. Güzel 5001 (NGBB 012628!).

Dünya Yayılışı: Brezilya.

Şekil 1- *Bougainvillea spectabilis* Willd. / *Begonvil. F. Ertuğ* n.y. (NGBB 009415!), foto: NGBB Herbaryumu.